

**LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO ĮSTATYMO NR. IX-
1007 20 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 20 straipsnio pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Įstatymo projektas) siekiama prilyginti neapmokestinamojo pajamų dydį minimalios mėnesinės algos dydžiui. Taip pat siūloma suvienodinti ir nediferencijuoti pagal turimos negalios lygį NPD, taikomą socialiai jautrioms asmenų grupėms.

Ši priemonė leis sumažinti santykinę mokesčio naštą mažiau uždirbantiems asmenims, kurie kylančios infliacijos, augančių energetikos kainų periodu, patiria didelius finansinius sunkumus. Dėl siūlomų pakeitimų padidėtų mažiausiai uždirbančių šalies gyventojų pajamos ir paskatos ieškotis darbo, būtų skatinamas ekonomikos aktyvumas, daromas teigiamas poveikis regioninių gyvenimo lygio skirtumų mažėjimui.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos Seimo nariai Lukas Savickas, Linas Kukuraitis ir kiti.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Pagal šiuo metu galiojantį teisinį reguliavimą, taikomos trys skirtingos mėnesinio NPD apskaičiavimo tvarkos:

(i) gyventojui, kurio su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos per mėnesį neviršija minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, vieno dydžio, taikomas mėnesio NPD yra *540 eurų*.

(ii) gyventojui, kurio su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos per mėnesį viršija minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, vieną dydį, tačiau neviršija 1 704 eurų, taikytinas mėnesio NPD apskaičiuojamas pagal šią formulę:

540 – 0,34 × (gyventojų mėnesio su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos – minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, vienas dydis);

(iii) gyventojui, kurio su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos per mėnesį viršija 1 704 eurus, taikytinas mėnesio NPD apskaičiuojamas pagal šią formulę:

400 – 0,18 × (gyventojų mėnesio su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos – 642).

Pagal analogišką principą skaičiuojamas ir metinis NPD.

Pažymėtina, kad asmenims, kuriems nustatytas 0–25 procentų darbingumo lygis, arba senatvės pensijos amžių sukakusiems asmenims, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas didelių specialiųjų poreikių lygis, arba asmenims, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas sunkus neįgalumo lygis, taikomas mėnesio NPD yra *870 eurų*. Tuo tarpu asmenims, kuriems nustatytas 30–55 procentų darbingumo lygis, arba senatvės pensijos amžių sukakusiems asmenims, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas vidutinių ar nedidelių specialiųjų poreikių lygis, arba asmenims, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka yra nustatytas vidutinis ar lengvas neįgalumo lygis, taikomas mėnesio NPD yra *810 eurų*.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų

laukiama

Įstatymo projektu siūloma įtvirtinti kintantį mėnesio NPD dydį bei dvi apskaičiavimo tvarkas:

(i) gyventojui, kurio su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos per mėnesį neviršija minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, vieno dydžio, taikomas mėnesio NPD yra *gyventojas su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusių pajamų dydis*;

(ii) gyventojui, kurio su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos per mėnesį viršija minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, vieną dydį, taikytinas mėnesio NPD apskaičiuojamas pagal šią formulę:

minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, vienas dydis – $0,34 \times$ (gyventojas mėnesio su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais susijusios pajamos – minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, vienas dydis).

Taigi, mažiausiai uždirbantiems asmenims mėnesio NPD didėtų nuo 540 eurų iki 730 eurų (t.y. 2022-01-01 patvirtinto MMA dydžio). Tuo tarpu asmens, uždirbančio 1500 eurų per mėnesį, mėnesio NPD didėtų nuo 278,2 eurų iki 468,2 eurų.

Metinis NPD būtų apskaičiuojamas tokia tvarka:

(i) MNPD yra lygus *gyventojas metinėms pajamoms* (toliau – GMP), jeigu GMP neviršija minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, dvylikos dydžių sumos;

(ii) kai GMP viršija minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, dvylikos dydžių sumą, MNPD negali būti didesnis negu suma, apskaičiuota pagal šią formulę:

dvylika minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, dydžių – $0,34 \times$ (GMP – dvylika minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, dydžių).

Tokiu būdu supaprastinama NPD ir metinio NPD apskaičiavimo tvarka bei mažinama administracinė našta.

Taip pat siūloma suvienodinti NPD socialiai pažeidžiamiems asmenims, įvardintiems Įstatymo 20 str. 6 d., bei įtvirtinti kintanti dydį, lygų minimaliosios mėnesinės algos, galiojusios einamųjų kalendorinių metų sausio 1 dieną, vieno dydžio ir vieno minimalių vartojimo poreikių krepšelio dydžio sumai.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Įstatymo projekto poveikio vertinimo negauta.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai nenumatoma.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilies verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai nenumatoma.

8. Ar Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Kitų įstatymų pakeisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

10. Ar Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projekte neapibrėžiama naujų sąvokų.

11. Ar Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Centrinis mokesčių administratorius iki 2022 m. gruodžio 31 d. turėtų priimti šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymo projekto įgyvendinimui reikalingas lėšas bus pavesta apskaičiuoti Lietuvos Respublikos Vyriausybei arba jos įgaliotai institucijai iki šio įstatymo įsigaliojimo.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„Neapmokestinamasis pajamų dydis“, „minimalioji mėnesinė alga“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
